

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2013 m. gegužės 6 d. (10.06)
(OR. en)**

10637/13

**RECH 243
COMPET 418**

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2013 m. gegužės 31 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Uwe CORSEPIUSUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2013) 318 final
Dalykas:	Komisijos ataskaita Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Europos mokslinių tyrimų tarybos veiksmų ir specialiojoje programoje „Idėjos“ nustatytų tikslų įgyvendinimo 2012 m.

Delegacijoms pridedamas Komisijos dokumentas COM(2013) 318 final.

Pridedama: COM(2013) 318 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2013 05 30
COM(2013) 318 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

**Europos mokslinių tyrimų tarybos veiksmai ir specialiojoje programoje „Idėjos“
nustatytų tikslų įgyvendinimas 2012 m.**

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Europos mokslinių tyrimų tarybos veiksmai ir specialiojoje programoje „Idėjos“ nustatytų tikslų įgyvendinimas 2012 m.

1. ĮVADAS IR TEISINIS PAGRINDAS

Europos mokslinių tyrimų tarybos (EMTT), įsteigtos Komisijos sprendimu 2007/134/EB¹, esminis uždavinys – įgyvendinti specialiąją programą „Idėjos“, kurios bendras biudžetas yra 7,51 mlrd. EUR.

EMTT sudaro nepriklausoma Mokslo taryba, kuriai padeda speciali įgyvendinimo struktūra – EMTT vykdomoji įstaiga (EMTTVI), įsteigta pagal bendrąją vykdomųjų įstaigų steigimo tvarką². Komisija 2008 m. vykdomajai įstaigai perdavė atsakomybę už programos „Idėjos“ įgyvendinimą ir pagalbą Mokslo tarybai, o 2009 m. liepos mėn. minėtajai įstaigai suteikta autonomija.

Pagal Tarybos sprendimo dėl specialiosios programos „Idėjos“ 4 straipsnio 4 dalį ir I priedą šioje Komisijos metinėje ataskaitoje, parengtoje bendradarbiaujant su EMTT Mokslo taryba ir EMTT vykdomąja įstaiga, pateikiamas Komisijos atliktas EMTT veiksmų ir tikslų įgyvendinimo 2012 m. vertinimas. Ši ataskaita papildyta Mokslo tarybos ataskaita dėl programos mokslinio įgyvendinimo ir laimėjimų 2012 m.³

2. STRATEGINIAI KLAUSIMAI

Mokslo taryba yra atsakinga už EMTT mokslinės strategijos nustatymą, įskaitant svarbiausio EMTT strateginio dokumento – programos „Idėjos“ metinės darbo programos parengimą.

2.1. Veiksmų rūšys

Programos „Idėjos“ darbo programos pagrindas – šių dviejų tipų dotacijos:

dotacijos pradedantiesiems, skiriamos neseniai karjerą pradėjusiems tyrėjams siekiant sukurti jiems palankias darbo sąlygas tapti nepriklausomais mokslinių tyrimų vadovais;

dotacijos pažengusiems, kurių tikslas – pasižymėjusiems įsitvirtinusiems mokslinių tyrimų vadovams suteikti būtinų išteklių, kad jie su savo komandomis galėtų tęsti darbą ir siekti naujų reikšmingų atradimų savo vykdomų mokslinių tyrimų srityje.

Be to, EMTT dotacijų gavėjai turi galimybę gauti *dotacija koncepcijai pagrįsti*, kuria sukuriamos sąlygos nustatyti novatoriškų idėjų, kylančių vykdant EMTT finansuojamus

¹ OL L 57, 2007 2 24, p. 14.

² 2007 m. gruodžio 14 d. Komisijos sprendimas 2008/37/EB, kuriuo pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 58/2003 įsteigiama „Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga“ specialiosios Bendrijos programos „Idėjos“ mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiklai valdyti (OL L 9, 2008 1 12, p. 15).

³ http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/erc_annual_report_2012.pdf

projektus, potencialą. Šia dotacija siekiama užpildyti finansavimo spragą anksčiausiame inovacijų kūrimo etape.

2012 m. Mokslo taryba parengė bandomojo projekto sąlygomis teikiamas *sinergijos dotacijas*, skirtas mažoms pagrindinių tyrėjų grupėms ir jų komandoms. Sinergijos dotacijos yra skirtos, visų pirma, ne konsorciумams, o pavieniams tyrėjams, kurie turėdami vienas kitą papildančių gebėjimų, žinių ir išteklių gali kartu spręsti mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų problemas ir taip drauge pasiekti geresnių rezultatų, nei pavieniui. Sinergijos dotacijoms griežtai taikomas vien tik EMTT mokslinės kompetencijos metodas, jos gali būti skiriamos pagal įvairių mokslo ir akademinų sričių paraiškas.

2.2. Specialiosios programos „Idėjos“ 2012 m. darbo programa

Specialiosios programos „Idėjos“ 2012 m. darbo programą 2011 m. kovo 21 d. parengė Mokslo taryba, o vėliau, 2011 m. liepos 19 d., ją patvirtino Komisija⁴.

Be parengtų sinergijos dotacijų nustatymo, mokslinėje strategijoje padaryti keli patikslinimai, susiję su tarpusavio vertinimu: tarpdalykinių sričių pasiūlymus dabar vertina pareiškėjo nurodyta grupė, kuriai padeda kitos susijusios grupės; nustatyta nauja vertinimo sistema (A, B arba C ir pasiūlymo kategorija), kad pareiškėjams būtų teikiami geresni atsakymai.

2.3. Tarpusavio vertinimo metodika

EMTT turi aukšto lygio tarpusavio vertinimo grupių, kurias sudaro Mokslo tarybos atrinkti ES valstybių narių ir trečiųjų šalių mokslininkai, inžinieriai ir mokslo darbuotojai. Šios grupės apima visas mokslo disciplinas ir yra suskirstytos pagal tris pagrindines mokslinių tyrimų sritis: fizinių ir inžinerijos mokslų, biologijos mokslų, socialinių ir humanitarinių mokslų. Atsižvelgus į ankstesnius kvietimus teikti paraiškas, sudarytos 25 grupės, vertinusios dotacijų pradedantiesiems ir pažengusiesiems pasiūlymus. Dotacijų koncepcijai pagrįsti pasiūlymus vertino nuotoliniu būdu dirbanti speciali tarpusavio vertinimo ekspertų grupė. Sinergijos dotacijas vertino penkios skirtingos grupės, laikydamosi specialiai šiuo tikslu parengtos dviejų etapų vertinimo procedūros.

3. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

2012 m. įgyvendinant programą, visiškai panaudota 1,6 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų (bendri įsipareigojimai) ir išmokėta 871 mln. EUR – tai sudaro 100 proc. specialiosios programos „Idėjos“ 2012 m. veiklos asignavimų. Administravimui išleista maždaug 2,4 proc. veiklos biudžeto.

3.1. Dotacijos

Nuo 2008 m. darbo programos pradėta paraiškas pagal EMTT kvietimus teikti vienu etapu, t. y. pareiškėjų prašoma pateikti visą pasiūlymą, o pateikti pasiūlymai vertinami dviem etapais.

Dotaciją siūloma skirti geriausiems pasiūlymams, atsižvelgiant į esamą biudžetą. Siūlant skirti dotaciją, remiamasi pačiu pasiūlymu ir atlikus tarpusavio vertinimą pateiktomis finansavimo rekomendacijomis.

⁴ C(2011) 4961, 2011 7 19, neskelbtas.

3.1.1. EMTT dotacijos pradedantiesiems

2012 m. EMTT kvietimas teikti paraiškas dėl dotacijų pradedantiesiems gauti paskelbtas 2011 m. liepos mėn.; orientacinis jo biudžetas – 730 mln. EUR (t. y. 10 proc. didesnis, palyginti su 2011 m.). Gautas 4 741 pasiūlymas, pagal sritis pasiūlymai buvo pasiskirstę taip: 2 058 pasiūlymai fizinių ir inžinerijos mokslų srityje (43 proc.), 1 653 pasiūlymai biologijos mokslų srityje (35 proc.), 1 030 pasiūlymų socialinių ir humanitarinių mokslų srityje (22 proc.). Finansuoti atrinkti 566 pasiūlymai. Skirta daugiau kaip 790 mln. EUR, vidutinis dotacijos dydis – apie 1,4 mln. EUR.

2012 m. liepos mėn. paskelbtas 2013 m. kvietimas teikti paraiškas dėl dotacijų pradedantiesiems, skirtų „pradedančiųjų“ kriterijus atitinkantiems pareiškėjams, t. y. pagrindiniams tyrėjams, kuriems daktaro laipsnis suteiktas bent prieš 2–7 m. iki kvietimo teikti paraiškas datos; orientacinis jo biudžetas – 398 mlrd. EUR. Pateikti 3 329 pasiūlymai – 1 486 pasiūlymai fizinių ir inžinerijos mokslų srityje (45 proc.), 1 073 biologijos mokslų srityje (32 proc.), 770 pasiūlymai socialinių ir humanitarinių mokslų srityje (23 proc.). Nedaug, tačiau nuolat didėja fizinių ir inžinerijos mokslų srities pasiūlymų dalis: 41 proc. 2011 m., 43 proc. 2012 m. ir 45 proc. 2013 m.

3.1.2. EMTT dotacijos pažengusiesiems

2012 m. EMTT kvietimas teikti paraiškas dėl dotacijų pažengusiesiems paskelbtas 2011 m. lapkričio mėn.; jo orientacinis biudžetas – 680 mln. EUR. Gauti 2 304 pasiūlymai, kurie pagal sritis buvo pasiskirstę taip: 978 pasiūlymai fizinių ir inžinerijos mokslų srityje (42 proc.), 773 pasiūlymai biologijos mokslų srityje (34 proc.), 553 pasiūlymai socialinių ir humanitarinių mokslų srityje (24 proc.). Atlikus vertinimą, nuspręsta finansuoti iš viso 313 pasiūlymų, jiems skirta apie 720 mln. EUR, o vidutinis dotacijos dydis – apie 2,3 mln. EUR.

2013 m. EMTT kvietimas teikti paraiškas dėl dotacijų pažengusiesiems paskelbtas 2012 m. liepos mėn.; jo orientacinis biudžetas – 662 mln. EUR. Pateikti 2 408 pasiūlymai – 1 053 pasiūlymai fizinių ir inžinerijos mokslų srityje (44 proc.), 788 biologijos ir medicinos mokslų srityje (33 proc.), 567 pasiūlymai socialinių ir humanitarinių mokslų srityje (23 proc.). Fizinių ir inžinerijos mokslų srities pasiūlymų dalis padidėjo nuo 40 proc. 2011 m. iki 42 proc. 2012 m. ir iki 44 proc. 2013 m.

3.1.3. EMTT dotacijos koncepcijai pagrįsti

Pagal 2011 m. paskelbtą pirmąjį konkursą dėl dotacijos koncepcijai pagrįsti suteikta 51 dotacija, iš jų paskutinės 22 dotacijos 2011 m. pabaigoje atrinktiems pasiūlymams paskirtos 2012 m. vasario mėn. Pirmieji 29 pasiūlymai, kuriems nuspręsta skirti dotacijas, paskelbti 2011 m. spalio mėn.

2012 m. iki gegužės mėn. termino skirtos 33 dotacijos koncepcijai pagrįsti, kitos 27 – iki spalio mėn. termino, taigi iki 2012 m. pabaigos pagal paraiškas dėl dotacijos koncepcijai pagrįsti iš viso skirta 111 dotacijų.

3.1.4. Sinergijos dotacijos

Pagal pirmą kvietimą teikti paraiškas dėl sinergijos dotacijų gauta 710 paraiškų, kurios įvertintos pagal specialia šiuo tikslu parengtą vertinimo procedūrą. Dėl dotacijų, skiriamų pagal šį kvietimą teikti paraiškas, varžėsi ypač daug pareiškėjų, 2012 m. gruodžio mėn. galiausiai atrinkta 11 projektų, kuriems skirtas iki 6 metų finansavimas. Finansuoti atrinktai

paraiškai skiriama vidutiniškai 11,5 mln. EUR sinergijos dotacija, o visas 2012 m. skirtas biudžetas buvo 126 mln. EUR. Kiekviename sinergijos dotacijos projekte dalyvauja nuo dviejų iki keturių pagrindinių tyrėjų, todėl šiomis 11 dotacijų paremti 38 geriausi tyrėjai. Didelis gautų pasiūlymų skaičius rodo, kad mokslinė bendruomenė labai domisi šio naujo tipo dotacijomis.

3.2. EMTT ir Nacionalinio mokslo fondo bendradarbiavimas

2012 m. liepos 13 d. už mokslinius tyrimus, inovacijas ir mokslą atsakinga Komisijos narė Máire Geoghegan-Quinn ir JAV Nacionalinio mokslo fondo direktorius dr. Subra Suresh pasirašė ES ir JAV susitarimu dėl mokslo ir technologijų grindžiamą įgyvendinimo tvarką. Šia iniciatyva siekiama padėti Nacionalinio mokslo fondo atrinktiems jauniems talentingiems JAV mokslininkams narių teisėmis 6–12 mėnesių dirbti EMTT dotacijų gavėjų komandose. Naujausiais duomenimis, kreiptasi į 2 330 dotacijų gavėjus ir gauta 760 teigiamų atsakymų. Šia iniciatyva bendrų interesų ir vienas kitą papildančių gebėjimų turintiems tyrėjams sukuriamos sąlygos užmegzti ryšius, siekiant mokslo pažangos ir glaudesnio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų klausimais abiejuose žemynuose.

3.3. Programos komitetas

Specialiosios programos „Idėjos“ komitetas ne tik atlieka oficialias funkcijas, bet ir veikia kaip svarbus valstybių narių ir 7-osios bendrosios programos asocijuotųjų šalių, Mokslo tarybos, EMTT generalinio sekretoriaus ir Komisijos ryšių tinklas. 2012 m. šio komiteto posėdžiai buvo surengti balandžio 18 d. ir spalio 12 d.

3.4. Etikos vertinimas

2012 m. įvertinus etikos aspektus pritarta trims projektams, susijusiems su žmogaus embriono kamieninėmis ląstelėmis ir jiems duotas programos „Idėjos“ komiteto leidimas. Nagrinėti kitų trijų pasiūlymų etikos aspektai, dabar šiuos pasiūlymus svarsto programos „Idėjos“ komitetas.

3.5. Skundai

2012 m. skundų pateikimo atvejų skaičius sumažėjo nuo 234 iki 204 (-13 proc.), nors pasiūlymų skaičius 2012 m. padidėjo 21,24 proc. Šis 2,58 proc. pasiūlymų prilygstantis skaičius rodo teigiamą skundų pateikimo atvejų mažėjimo tendenciją, kurią lėmė nuolatinis darbo metodų tobulinimas ir procedūrų laikymasis.

3.6. Informavimas

2012 m. vasario mėn. penktųjų EMTT įsteigimo metinių minėjimo proga pristatyti jos laimėjimai. Dviejų dienų renginyje dalyvavo politinius sprendimus priimančios asmenys ir EMTT dotacijų gavėjai. Trims Europos Komisijos nariams, Europos Parlamento Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto pirmininkui, Danijos mokslo reikalų ministrui, atstovaujančiam ES pirmininkaujančiai valstybei narei, ir EMTT vadovams pristatyti mokslinių tyrimų rezultatai, sėkmės istorijos ir, svarbiausia, būsimi planai.

2012 m. Mokslo taryba pradėjo EMTT Generalinio sekretoriaus prof. Donaldo Dingwello vadovaujamą kampaniją *ERC goes Global*. Mažiau nei per metus jis lankėsi 26 miestuose 9 valstybėse ir perskaitė 70 pranešimų. Po šių vizitų pradėta steigti nacionalinius ryšių centrus, dviejų tokių centrų (Brazilijos ir Taivano) atstovai lapkričio mėn. dalyvavo metiniame nacionalinių ryšių centrų atstovų susitikime Briuselyje. EMTT pirmą kartą dalyvavo

metiniame Naujųjų lyderių (angl. *New Champions*) susitikime Kinijoje, kuris dar vadinamas vasaros Davoso susitikimu aukščiausiu lygiu. Šiaurės Amerikoje EMTT dalyvavo Nacionalinio mokslo fondo ir Masačusetso technologijų instituto laisvų darbo vietų mugėse, Amerikos mokslo pažangos asociacijos konferencijoje ir metiniuose Amerikos vėžio tyrimų asociacijos, Neuromokslo draugijos, Amerikos antropologų asociacijos ir Amerikos geofizikos sąjungos susitikimuose.

Be iniciatyvų, kuriomis siekta geriau informuoti apie EMTT finansavimo galimybes pasaulio lygmeniu, EMTT aktyviau dalyvavo pagrindinėse tarptautinėse konferencijose, renginiuose ir parodose, taip pat laisvų darbo vietų mugėse ir seminaruose Europoje. EMTT pirmininkė prof. Helga Nowotny dalyvavo ES pirmininkaujančios Danijos Orhuse surengtoje konferencijoje *European Excellence 2012* ir konferencijoje *Falling Walls* Berlyne. Kitos konferencijos, kuriose dalyvavę Mokslo tarybos nariai ir EMTT vykdomosios įstaigos darbuotojai EMTT stenduose arba informaciniuose renginiuose pasakojo apie EMTT finansavimo galimybes: Dubline surengtas atvirasis fondo *Euroscience* forumas, Nobelio premijos laureatų susitikimas Lindau, organizacijos *Naturejobs* laisvų darbo vietų mugė, Pasaulinis politikos mokslų kongresas, Europos matematikų kongresas ir kt.

Visoje Europoje įsikūrę nacionaliniai ryšių centrai, skleidžiantys informaciją galimiems paraiškų teikėjams, el. laiškais ir du kartus per metus birželio ir lapkričio mėn. Briuselyje rengiamuose susitikimuose buvo nuolat informuojami apie EMTT kvietimus teikti paraiškas.

Apie EMTT organizaciją ir jos finansuotus projektus bei dotacijų gavėjus šiemet daug pranešė žiniasklaida. Įgyvendindama kampaniją *ERC goes Global*, EMTT stiprina ryšius su tarptautine spauda, todėl pasaulinė žiniasklaida dėmesio EMTT skyrė daugiau nei anksčiau. Žiniasklaida ypač domėjosi reikšmingu penktųjų EMTT įsteigimo metinių progą organizuotu renginiu, taip pat Nobelio premijos laureatų iniciatyva prieš galimą ES mokslinių tyrimų biudžeto mažinimą, kurioje EMTT nurodyta kaip europinės sėkmės pavyzdys. Be ištisus metus organizuojamų žiniasklaidos renginių, EMTT nuolat skelbė pranešimus spaudai ir atnaujintą informaciją. Paskelbta daug interviu su EMTT pirmininke, EMTT generaliniu sekretoriumi ir Mokslo tarybos nariais. Dėl šios su spauda susijusios veiklos mokslinėje ir bendro pobūdžio spaudoje paskelbta daugybės straipsnių (daugiau kaip 2 100 paminėjimo atvejų). Dėl EMTT buvimo socialiniuose tinkluose pasakytina, kad 2012 m. pradėjo veikti jos paskyros tinkluose *Facebook* ir *Twitter*. EMTT naujienas tinkle *Facebook* seka 1 100 žmonių, tinkle *Twitter* – 1 800.

3.7. Specialiosios programos „Idėjos“ stebėjimas, analizė ir vertinimas

Svarbiausių EMTT veiklos rezultatų vertinimas parengtas kartu su Komisijos pasiūlymo dėl kitos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ *ex ante* poveikio vertinimu⁵. Nuolatinio programos stebėjimo išvados:

- EMTT dotacijas yra gavę penki Nobelio premijos laureatai ir trys Fieldso medalininkai. Prestižiniai tarptautiniai moksliniai prizai ir apdovanojimai įteikti 76 EMTT dotacijų gavėjams.
- 2008–2012 m. ekspertų recenzijuojamuose įtakinguose žurnaluose pasirodė daugiau kaip 7 900 straipsnių su padėkomis už EMTT finansavimą.

⁵ COM(2011) 809 *final*, 2011 11 30.

- Kiekvienas EMTT dotacijos gavėjas įdarbina vidutiniškai šešis kitus tyrėjus ir taip prisideda prie naujos talentingų tyrėjų kartos mokymo.
- Didelės imties projektų analizė parodė, kad beveik pusė EMTT komandų narių yra kitos pilietybės nei pagrindinis tyrėjas. EMTT komandų nariai yra iš 38 valstybių, priklausančių iš 41 valstybių sudarytai Europos mokslinių tyrimų erdvei. Be to, su EMTT projektais dirbančiose tyrėjų komandose yra tyrėjų, turinčių kitų 55 valstybių, nepriklausančių Europos mokslinių tyrimų erdvei, pilietybes – daugiausiai tyrėjų iš Amerikos, Kinijos, Indijos ir Rusijos.
- Ta pati analizė parodė teigiamus lyčių pusiausvyros rodiklius: apie 37 proc. EMTT tyrėjų komandų narių yra moterys, o tai yra daugiau už EMTT pagrindinių tyrėjų moterų skaičių (20 proc.). Dauguma šių moterų yra mokslinių tyrimų karjeros pradžioje, todėl šis rodiklis teikia vilties, kad ateityje pažangiausius mokslinius tyrimus vykdys daugiau moterų.

2012 m. liepos mėn. suėjo treji EMTT vykdomosios įstaigos autonomijos metai ir šiuo metu atliekamas nepriklausomas jos vertinimas, įskaitant sąnaudų ir naudos analizę. Vertinimo ataskaita turėtų būti parengta 2013 m. pavasarį, ji bus perduota Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams.

4. EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ TARYBOS STRUKTŪRA

4.1. Mokslo taryba

Mokslo tarybos nariai bus palaipsniui keičiami 2013 m. vasario ir balandžio mėn. 2012 m. liepos mėn. nuolatinis atrankos komitetas Komisijai pateikė savo pasiūlymus, jo ataskaita⁶ perduota Tarybai ir Europos Parlamentui. Remdamasi šiais pasiūlymais, Komisija naujais Mokslo tarybos nariais paskyrė šiuos asmenis: prof. Klaus Bock (*Danmarks Grundforskningsfond*), prof. Athene Donald (*University of Cambridge*), dr. Barbara Ensoli (*Istituto Superiore di Sanità, Roma*), prof. Nuria Sebastian Galles (*Universitat Pompeu Fabra, Barcelona*), prof. Reinhard Genzel (*Max-Planck-Institut für extraterrestrische Physik*), prof. techninių mokslų dr. Matthias Kleiner (*Universität Dortmund*), prof. Eva Kondorosi (*Magyar Tudomány Akadémia*) ir prof. dr. Reinhilde Veugelers (*KU Leuven*)⁷.

2012 m. Mokslo taryba surengė 5 plenarinius posėdžius, iš jų du – ne Briuselyje: balandžio mėn. Sofijoje (Bulgarija) ir spalio mėn. Limasolyje (Kipras). Plenarinių posėdžių suvestinės paskelbtos EMTT interneto svetainėje⁸.

Mokslo tarybos nariai taip pat susitiko konkrečioms (inovacijų ir santykių su pramonės subjektais, internacionalizavimo, lyčių pusiausvyros ir atvirosios prieigos) klausimams spręsti sukurtose darbo grupėse.

2012 m. liepos mėn. Mokslo taryba ėmėsi tolesnių atvirosios prieigos politikos stiprinimo priemonių – paskatino EMTT finansuojamus tyrėjus naudoti specialias dalykines saugyklas.

⁶

http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/ERC_Identification_Committee_Final_Report_2012.pdf

⁷

C(2012) 9244, 2012 12 13, OL C 396, 2012 12 21, p. 30.

⁸

<http://erc.europa.eu/about-erc/organisation>

Nuo įsteigimo EMTT aktyviai rėmė idėją, kad prie plataus mokslinių tyrimų rezultatų spektro, įskaitant leidinius ir pirminius duomenis, turėtų būti suteikta atviroji prieiga. 2007 m. Mokslo taryba parengė konkrečias gaires, kuriose reikalaujama, kad visi įgyvendinant EMTT finansuojamus projektus parengti, tarpusavyje įvertinti ir paskelbti leidiniai būtų perduodami į atitinkamas mokslinių tyrimų arba institucines saugyklas ir kad per šešis mėnesius po paskelbimo būtų užtikrinta jų atviroji prieiga.

Mokslo taryboje veikia du nuolatiniai komitetai: vienas svarsto tarpusavio vertinimo, kitas – interesų konflikto, mokslinių nusižengimų ir etikos klausimus.

- 2012 m. gegužės mėn. EMTT dalyvavo Nacionalinio mokslo fondo Vašingtone surengtame aukščiausio lygio susitikime *Global Summit on merit (peer) review*. Mokslinių tyrimų tarybų vadovai iš maždaug 50 valstybių sutarė dėl mokslinių darbų vertės vertinimo pagrindų ir įsteigė Pasaulinę mokslinių tyrimų tarybą (angl. *Global Research Council*).
- 2012 m. spalio 4–5 d. plenariniame posėdyje Mokslo taryba, remdamasi Interesų konflikto, mokslinių nusižengimų ir etikos klausimų komiteto išvadomis, priėmė EMTT pareiškėjų ir projektų mokslinio nusižengimo išaiškinimo ir su juo susijusių klausimų sprendimo strategiją⁹. Šia strategija oficialiai įteisinta ligšiolinė praktika, kurią taikydama EMTT sprendė mokslinio nusižengimo klausimus. Ja užtikrinama, kad EMTT visus klausimus, susijusius su galimu EMTT pareiškėjo arba projekto moksliniu nusižengimu arba įtariamu mokslinių tyrimų nesąžiningumu, spręstų remdamasi teisės ir procedūriniais pagrindais, taikomais Europos Komisijos įsteigta agentūrai.

Rengiant Mokslo tarybos plenarinius posėdžius ir jos narių susitikimus su EMTT suinteresuotaisiais subjektais, organizacinę ir administracinę pagalbą teikia vykdomoji įstaiga. Be to, vykdomoji įstaiga teikia rekomendacijas ir atlieka analizę, kad padėtų Mokslo tarybai vykdyti specialiosios programos „Idėjos“ 1 priede aprašytas užduotis, taip pat padeda vykdyti veiklą Mokslo tarybos darbo grupėms ir nuolatiniais komitetams.

Siekdami labiau sustiprinti Mokslo tarybos ryšius su Europos Komisija ir vykdomąja įstaiga, Mokslo tarybos pirmininkas, pirmininko pavaduotojai, EMTT generalinis sekretorius ir vykdomosios įstaigos direktorius reguliariai posėdžiauja EMTT valdyboje. Šiuose posėdžiuose taip pat dalyvauja vykdomosios įstaigos aukščiausioji vadovybė. 2012 m. valdyba 10 kartų posėdžiavo Briuselyje, visų pirma, kad pasirengtų Mokslo tarybos posėdžiams arba kad aptartų įvykusius posėdžius.

4.2. EMTT vykdomoji įstaiga

Nuo 2009 m. liepos mėn. vykdomoji įstaiga yra atsakinga už visus darbo programoje numatytus administracinio įgyvendinimo ir programos vykdymo aspektus.

Vykdomosios įstaigos veiklą prižiūri Komisijos skiriamas valdymo komitetas. Mokslinių tyrimų ir inovacijų GD generalinio direktoriaus pirmininkaujamame komitete išorinių narių teisėmis taip pat dirba du Mokslo tarybos nariai. 2012 m. valdymo komitetas posėdžiavo keturis kartus ir priėmė sprendimus, susijusius su vykdomosios įstaigos metine darbo

⁹ http://erc.europa.eu/sites/default/files/press_release/files/ERC_Semisconduct_Strategy.pdf

programa, biudžetu ir apskaita, taip pat su jos organizacine sandara. 2012 m. liepos 25 d. EMTT vykdomosios įstaigos direktoriumi paskirtas Pablo Amor.

4.2.1. Vykdomosios įstaigos darbuotojai

2012 m. veiklos biudžete numatyta įdarbinti 100 laikinųjų darbuotojų, 281 sutartininką ir 8 deleguotuosius nacionalinius ekspertus – iš viso 389 darbuotojus.

2012 m. gruodžio mėn. pabaigoje vykdomojoje įstaigoje iš viso dirbo 380 darbuotojų: 96 laikinieji darbuotojai, 275 sutartininkai ir 9 deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Remiantis 2012 m. gruodžio mėn. statistiniais duomenimis, vykdomojoje įstaigoje dirba maždaug 35 proc. vyrų ir 65 proc. moterų. Kalbant apie itin specializuotų darbuotojų (laikinių darbuotojų ir IV pareigų grupės sutartininkų) lyčių pusiausvyrą, 61 proc. etatų užima moterys. 2012 m. pabaigoje EMTT vykdomojoje įstaigoje dirbo 26 valstybių narių piliečiai.

5. IŠVADOS IR 2013 M. PERSPEKTYVOS

Europos mokslinių tyrimų tarybai 2012-ieji buvo reikšmingų pokyčių metai. Paminėtos penktosios EMTT įsteigimo metinės, pradėta kampanija *ERC goes Global*, su JAV Nacionaliniu mokslo fondu pasirašytas pirmasis tarptautinis susitarimas, vienas EMTT pagrindinis tyrėjas pelnė Nobelio fizikos premiją, EMTT dotacijų gavėjai dalyvavo vadinamajame vasaros Davoso susitikime. Iki 2012 m. pabaigos EMTT buvo įvykdžiusi dešimt kvietimų teikti paraiškas dėl dotacijų pradedantiesiems ir pažengusiesiems, du kvietimus teikti paraiškas dėl dotacijų koncepcijai pagrįsti ir vieną kvietimą teikti paraiškas dėl sinergijos dotacijų. Konkursams iš viso pateikta daugiau nei 34 000 pasiūlymų, o iš jų po griežto tarpusavio vertinimo finansuoti atrinkta daugiau kaip 3 500.

Labai nekantriai laukiama, kada 2013 m. Europos Parlamentas ir Taryba priims sprendimus dėl Komisijos pasiūlymų, susijusių su programa „Horizontas 2020“, įskaitant dėl didesnio, kaip tikimasi, EMTT finansavimo. Padidinus EMTT biudžetą, bus galima skirti paramą didesniai skaičiui geriausių tyrėjų ir paremti daugiau jų novatoriškų idėjų, visų pirma užtikrinti ilgalaikes perspektyvas jaunesniems tyrėjams.

2013 m. numatyti dar du pokyčiai:

- Nuo 2010 m. dotacijos pradedantiesiems telkiamos į srautus, kad būtų galima palyginti pareiškėjus su panašaus lygio tyrėjais. Apskritai pradedantieji (jiems daktaro laipsnis suteiktas prieš 2–7 metus) vis dar kuria savo mokslinių tyrimų grupę, o įsitvirtinusieji (jiems daktaro laipsnis suteiktas prieš 7–12 metų) dažnai dirba savo grupėje, tačiau turi stiprinti savo veiklą. Atsižvelgusi į šią praktikos pokytį ir į sparčiai didėjančių paraiškų dėl dotacijų pradedantiesiems skaičių, Mokslo taryba 2013 m. darbo programoje¹⁰ nustatys du atskirus kvietimus teikti paraiškas.
- Pagal EMTT darbo grupės rekomendacijas, įtrauktas į jos parengtus programos „Horizontas 2020“ pasiūlymus, Komisija įsteigė aukšto rango nepriklausomą

¹⁰ <http://erc.europa.eu/documents/erc-work-programme-2013>

atrankos komitetą, kuris turi surasti būsimą EMTT pirmininką¹¹. Pagal programą „Horizontas 2020“ EMTT pirmininkas taip pat perims EMTT generalinio sekretoriaus pareigas, dirbs Briuselyje ir daugiausiai savo laiko skirs EMTT veiklai. Tikimasi, kad Turvilio lordo Sainsbury pirmininkaujamas atrankos komitetas laiku pateiks Komisijai ataskaitą, kad kitas EMTT pirmininkas būtų paskirtas įsigaliojus programai „Horizontas 2020“.

¹¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1393_lt.htm